

WARSZAWA

PO

MOJEMU

Jak działać w mieście i realizować swoje pomysły

WARSZAWA

PO

MOJEMU

Jak działać w mieście i realizować swoje pomysły

**Przewodnik dla wszystkich,
którzy chcą mieć wpływ
na Warszawę**

Chcesz działać i zmieniać swoje miasto? Realizować własne pomysły, opiniować miejskie projekty, realnie wpływać na rozwój miasta i swojej okolicy? Poznaj „Warszawę po mojemu”!

Nasze miasto zmienia się dynamicznie. Intensywnemu rozwojowi infrastruktury towarzyszy wyjątkowy wzrost aktywności mieszkanek i mieszkańców, świadomości i odpowiedzialności za najbliższe otoczenie. Zaangażowanie warszawianek i warszawiaków w sprawy swojego miasta nigdy nie było tak wielkie. Dziś mogą i chcą konsultować i opiniować projekty miejskie, ale także aktywnie współuczestniczyć w ich tworzeniu i wdrażaniu.

„Warszawa po mojemu” to przewodnik, który podpowie, z jakich narzędzi możesz korzystać przy podejmowaniu swoich działań. Znajdziesz tu informacje, jak funkcjonuje nasze miasto, jak możesz zabierać w jego sprawach głos i jak współdziałać z innymi, realizując swoje pomysły.

Warszawa jest dla wszystkich, możemy zmieniać ją razem!

Zapraszam

Prezydent m.st. Warszawy
Rafał Trzaskowski

Rafał Trzaskowski

1 POZNAJĘ I WIEM

s. 7–13

- › Kim są mieszkanka i mieszkańiec
- › Kto jest kim w mieście
- › Jak działa miasto
- › Jak się skontaktować

2 CHCĘ ZABRAĆ GŁOS

s. 15–29

- › Jak wziąć udział w konsultacjach społecznych
- › Jak zgłosić projekt do budżetu obywatelskiego

MAM POMYSŁ, DZIAŁAM

s. 31–39

- › Jak zrealizować pomysł
- › Jak korzystać z zasobów miasta
- › Jak zostać wolontariuszką lub wolontariuszem

3 MOGĘ DZIAŁAĆ Z INNYMI

s. 41–47

- › Czym są i jak działają organizacje pozarządowe (NGO)
- › Co można zrobić we współpracy z NGO
- › Jak znaleźć partnerów i uzyskać wsparcie w działaniu

4 SZUKAM INFORMACJI

s. 49–55

Gdzie szukać istotnych informacji miejskich:

- › kontakty
- › strony www
- › statystyki
- › informacje publiczne

Szczegółowy spis treści s. 56–57

POZNAJĘ I WIEM

Czy możesz zrobić coś dla miasta, w którym mieszkasz lub spędzasz dużo czasu? Tak! Dowiedz się, z kim się kontaktować i gdzie znaleźć potrzebne ci informacje.

- › Kim są mieszkanka i mieszkańiec? **s. 8**
- › Kto jest kim w mieście? **s. 9**
- › Miejskie Centrum Kontaktów Warszawa 19115 **s. 12**
- › Wydział Obsługi Mieszkańców **s. 13**

Kim są mieszkanka i mieszkańiec?

Użytkowniczka i użytkownik miasta

Jeśli mieszkasz lub spędzasz większość swojego czasu w Warszawie, to znaczy, że jesteś użytkowniczką lub użytkownikiem tego miasta. Możesz m.in. głosować w budżecie obywatelskim, uczestniczyć w konsultacjach społecznych i złożyć wniosek w ramach inicjatywy lokalnej, a także zaangażować się w wolontariat. Masz również wiele innych możliwości!

Osoba płacąca podatki w Warszawie

Jeśli mieszkasz i płacisz tutaj podatki, możesz skorzystać z dodatkowych przywilejów, np. tańszych przejazdów komunikacją miejską lub zniżek w miejscach związanych z kulturą, oświatą i sportem. Dzięki temu zapłacisz mniej za zajęcia na pływalni i kurs języka obcego. Jeśli jesteś rodzicem, otrzymasz dodatkowe punkty przy zapisywaniu swojego dziecka do żłobka lub przedszkola.

Osoba ze stałym lub czasowym meldunkiem w Warszawie

Jeśli masz stałe zameldowanie w Warszawie, to oprócz posiadania powyższych możliwości możesz zarejestrować samochód, złożyć wniosek o konsultacje społeczne czy zgłosić projekt uchwały obywatelskiej oraz korzystać z usług Urzędu Pracy m.st. Warszawy. Jeśli masz meldunek czasowy, możesz także – po dopisaniu się do rejestru wyborców – głosować w wyborach samorządowych.

Kto jest kim w mieście?

Struktura miasta

Dzielnice i urzędy dzielnic

Podstawowym szczeblem zarządzania miastem są urzędy dzielnic, w których mieszkanki i mieszkańcy mogą załatwić sprawy urzędowe. To również najbliższa im instytucja władzy, która zajmuje się ich podstawowymi potrzebami i sprawami lokalnymi, takimi jak:

- › inwestycje, np. remonty dróg i ścieżek rowerowych, budowa basenu, rewitalizacja parku;
- › działalność przedszkoli, szkół, ośrodków sportu i rekreacji, domów kultury, ośrodków pomocy społecznej, bibliotek, żłobków;
- › utrzymywanie czystości i porządku;
- › działalność kulturalna;
- › współpraca z organizacjami pozarządowymi;
- › ochrona środowiska i zwierząt;
- › utrzymanie miejsc pamięci narodowej;
- › prowadzenie spisu ludności i rejestru działalności gospodarczej;

- › wydawanie dowodów osobistych;
- › rejestracja pojazdów i wydawanie prawa jazdy;
- › pobieranie podatków i opłat lokalnych;
- › zarządzanie lokalami i nieruchomościami położonymi w dzielnicy.

Warszawa podzielona jest na 18 dzielnic. W każdej z nich działa rada dzielnicy, burmistrz oraz zarząd dzielnicy. Rada dzielnicy kontroluje pracę zarządu i decyduje o najważniejszych sprawach dzielnicy. Jeśli mieszkanka lub mieszkaniec mają sprawę, pytanie lub uwagę dotyczącą miasta, mogą skontaktować się z jej członkiniami i członkami – radnymi. Burmistrz razem z zarządem wykonują to, co postanowi rada dzielnicy i odpowiadają za zarządzanie danym terenem oraz pracę urzędu dzielnicy.

Dzielnice Warszawy

Rada m.st. Warszawy

Najważniejszą instytucją władzy są Rada Miasta Stołecznego Warszawy i Prezydent Miasta Stołecznego Warszawy. Rada decyduje o najważniejszych sprawach miasta i nadzoruje działania prezydenta. Zasiada w niej 60 radnych wybieranych przez mieszkańcy i mieszkańców w wyborach samorządowych. Pracami rady kieruje wybierany spośród jej członków i członków przewodnicząca lub przewodniczący, który razem z wiceprzewodniczącymi tworzy prezydium rady.

Do zadań Rady m.st. Warszawy należą m.in.:

- › uchwalanie statutu miasta, czyli dokumentu określającego zakres i zasady działania miasta, rady i prezydenta;
- › uchwalanie budżetu i rozliczanie prezydenta z jego wykonania, tzn. ocena, czy pieniądze wydano tak, jak to zostało zaplanowane;

- › uchwalanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i wieloletniego planu inwestycyjnego;
- › podejmowanie uchwał w sprawach: herbu, nazw ulic i placów publicznych, budowy pomników oraz nadawanie honorowego obywatelstwa miasta.

Pamiętaj! Sesje Rady m.st. Warszawy są otwarte dla publiczności i zawsze możesz na taką sesję przyjść. Możesz też oglądać transmisje w Internecie, są one tłumaczone na Polski Język Migowy. Informacje i harmonogram sesji znajdziesz na: radawarszawy.um.warszawa.pl.

Prezydent m.st. Warszawy wykonuje to, co postanowi Rada m.st. Warszawy, zarówno w sprawach dotyczących gminy, jak i powiatu warszawskiego. Do jego zadań zaliczają się m.in.:

- › kierowanie pracą Urzędu m.st. Warszawy;
- › zarządzanie instytucjami miejskimi;
- › realizowanie budżetu miasta;
- › wykonywanie uchwał i postanowień Rady m.st. Warszawy;
- › gospodarowanie własnością miasta;
- › dbałość o bezpieczeństwo;
- › reprezentowanie i promocja miasta.

Część swoich zadań prezydent realizuje za pośrednictwem m.in.:

- › zastępców prezydenta;
- › sekretarza;
- › skarbnika;
- › burmistrzów dzielnic;
- › szkół, żłobków, przedszkoli, ośrodków sportu i rekreacji, Straży Miejskiej, Urzędu Pracy, Zarządu Transportu Miejskiego, Zarządu Zieleni, Zarządu Oczyszczania Miasta, Zarządu Dróg Miejskich, a także ośrodków pomocy społecznej.

Prezydent określa regulamin pracy Urzędu m.st. Warszawy. Jest w nim zapisane, że podstawowymi komórkami organizacyjnymi urzędu są biura, które decydują o sprawach na terenie całej Warszawy. To np. Biuro Kultury, Biuro Sportu i Reakreacji, Biuro Ochrony Środowiska.

Regulamin i schemat organizacyjny urzędu oraz statut miasta dostępne są na:

bip.warszawa.pl.

Podsumowując, Warszawa zarządzana jest z dwóch poziomów – miejskiego i dzielnicowego. O sprawach miasta decyduje Rada m.st. Warszawy oraz Prezydent m.st. Warszawy. Natomiast kwestiami lokalnymi i tymi, które bezpośrednio dotyczą mieszkańek i mieszkańców, zajmują się rady i zarządy dzielnic oraz burmistrzowie.

Pamiętaj, jako mieszkanka lub mieszkaniec masz wpływ na to, kto zarządza miastem. Wszystkie osoby pełnoletnie, uprawnione do głosowania i zameldowane w Warszawie mogą brać udział w wyborach samorządowych, w trakcie których wybierają:

- › radnych m.st. Warszawy;
- › Prezydenta m.st. Warszawy;
- › radnych dzielnicy;
- › radnych Sejmiku Województwa Mazowieckiego.

Burmistrz dzielnicy razem z członkiniami i członkami zarządu dzielnicy wybierani są przez mieszkanki i mieszkańców pośrednio. To znaczy, że wybierają ich radne i radni dzielnicy, którzy uzyskali największą liczbę głosów w wyborach samorządowych. Kadencje rad, zarządów, burmistrzów i prezydenta trwają pięć lat.

Od 2002 roku miasto stołeczne Warszawa jest gminą o statusie miasta na prawach powiatu, która jest podzielona na 18 dzielnic.

Miejskie Centrum Kontaktu Warszawa 19115

Miejskie Centrum Kontaktu Warszawa 19115 ułatwia codzienne życie w mieście. Przez 24 godziny na dobę i siedem dni w tygodniu możesz kontaktować się z urzędem za pomocą telefonu, aplikacji i strony internetowej.

warszawa19115.pl
fb.com/mck19115

Otrzymasz tam informacje o tym, jak załatwić sprawę w urzędzie, o miejskich wydarzeniach, możesz zainterweniować, gdy coś w mieście nie działa, lub zgłosić swój pomysł na zmianę na lepsze.

Pamiętaj, jeśli lubisz być na bieżąco i chcesz dostawać aktualne informacje z życia miasta, skorzystaj z aplikacji Warszawskiego Systemu Powiadomień. Określ, z jakiej dzielnicy i na jaki temat chcesz dostawać informacje.

Jaką sprawę załatwię w Miejskim Centrum Kontaktu Warszawa 19115?

Za pomocą telefonu, strony internetowej lub aplikacji możesz m.in.:

- › otrzymać informacje, jak załatwić sprawy urzędowe;
- › dowiedzieć się, gdzie jest najbliższa stacja Veturilo, jak wyrobić kartę miejską, jaki jest harmonogram odbioru śmieci z twojej okolicy;
- › zainterweniować, jeśli widzisz np. dziurę w chodniku lub zniszczoną ławkę;
- › zgłosić swoje propozycje zmian, jeśli masz pomysł na lepsze życie w mieście.

Jak się skontaktować?

- › Zadzwoń pod numer 19115 (połączenie płatne wg stawek operatora)
- › Napisz wiadomość na adres kontakt@um.warszawa.pl
- › Pobierz bezpłatną aplikację Warszawa 19115
- › Porozmawiaj na czacie na stronie warszawa19115.pl

Wydział Obsługi Mieszkańców (WOM)

To twój punkt pierwszego kontaktu z urzędem. WOM-y znajdują się we wszystkich dzielnicach Warszawy.

Lokalizacje oraz kontakty do wydziałów znajdziesz na stronie um.warszawa.pl, w zakładce Załatw sprawę w urzędzie. WOM-y czynne są w dni powszednie w godzinach 8.00–16.00 (w poniedziałki 8.00–18.00). Wizytę możesz też umówić przez internet: rezerwacje.um.warszawa.pl.

Jaką sprawę załatwię w WOM-ie?

W każdym z takich wydziałów możesz m.in.:

- › wyrobić dokumenty, np. dowód tożsamości, prawo jazdy, dowód rejestracyjny;
- › złożyć pismo, np. wniosek lub skargę;
- › zaopatrzyć się w materiały informacyjne, formularze i wzory dokumentów;
- › uzyskać informacje o procedurach i przebiegu rozpatrywania spraw oraz wydawania dokumentów;
- › odebrać decyzję administracyjną i inne dokumenty dotyczące sprawy.

CHCĘ ZABRAĆ GŁOS

Wiesz, na co powinny być wydane pieniądze w twojej okolicy? A może chcesz złożyć projekt uchwały, która stanie się obowiązującym prawem? Możesz też zaproponować temat, który będzie omówiony w gronie mieszkanek i mieszkańców twojego osiedla, dzielnicy lub miasta.

- › Budżet obywatelski
  - zgłaszam projekt s. 16
  - głosuję s. 18
- › Konsultacje społeczne
  - biorę udział s. 20
  - składam wniosek s. 22
- › Referendum lokalne s. 24
- › Inicjatywa uchwałodawcza s. 26
- › Skargi, wnioski i petycje s. 28

Budżet obywatelski zgłaszam projekt

Wiesz, co jest najbardziej potrzebne w twojej okolicy lub w całym mieście? Zgłoś swój pomysł do budżetu obywatelskiego!

**BUDŻET
OBYWATELSKI**
ZGŁASZAM GŁOSUJĘ KORZYSTAM

bo.um.warszawa.pl

fb.com/budzetobywatelskiwarszawie

Kto może wziąć udział?

Każda osoba – bez względu na wiek i miejsce zameldowania.

Ile potrzeba osób?

Wystarczy jedna osoba. Może być i więcej. Maksymalnie 3 osoby.

Ile czasu to zajmie?

Czas, który poświęcisz na przygotowanie pomysłu, zależy od ciebie.

Co to takiego?

Budżet obywatelski daje mieszkańcom i mieszkańcom możliwość decydowania o tym, na co przeznaczyć część środków z budżetu miasta. Warszawianki i warszawiacy co roku wymyślają i zgłaszają projekty, a następnie wybierają w głosowaniu te, które zostaną zrealizowane. W ten sposób wspólnie decydują o tym, co powstanie w ich najbliższej okolicy, w kilku dzielnicach lub w całej Warszawie.

Co mogę zrobić?

Możesz zgłosić swój projekt do budżetu obywatelskiego! Jeśli wiesz, czego brakuje w twojej okolicy, co warto zmienić lub poprawić, opisz swój pomysł i zgłoś go. To może być projekt dotyczący remontu chodnika na twoim osiedlu, posadzenia drzew, budowy placu zabaw lub organizacji warsztatów lub zajęć sportowych. Działania te mogą dotyczyć wielu kategorii:

sportu, edukacji, kultury, dróg i komunikacji, ochrony środowiska, przestrzeni publicznej, a także zieleni.

Jak opisać swój projekt?

Pomysł najwygodniej zgłosić przez internet, opisując swoją propozycję za pomocą specjalnego formularza dostępnego na stronie bo.um.warszawa.pl. Projekt możesz zgłosić też w formie papierowej – formularz otrzymasz w urzędzie dzielnicy.

O swoim pomysle porozmawiaj z rodziną, sąsiadami, znajomymi i innymi mieszkańcami. Zbierz podpisy od osób, które popierają twój projekt. Listę poparcia należy dołączyć do projektu. Zgłoszone projekty są oceniane przez pracowników urzędu, którzy sprawdzają możliwość ich realizacji. Te, które zostały

ocenione pozytywnie, zostaną następnie zostaną poddane pod głosowanie mieszkank i mieszkańców.

Gdzie znaleźć informacje?

Informacje na temat budżetu obywatelskiego znajdziesz na stronie bo.um.warszawa.pl, um.warszawa.pl/waw/bo na stronach urzędów dzielnic i na Facebooku: Budżet obywatelski w Warszawie.

Krok po kroku. Zgłoś projekt!

- 1 Wejdź na stronę bo.um.warszawa.pl lub weź formularz z urzędu dzielnicy.
- 2 Opisz, na czym polega twój pomysł i uzasadnij potrzebę jego realizacji.
- 3 Przygotuj listę poparcia – zbierz podpisy od osób, które popierają realizację twójgo pomysłu.
- 4 Wpisz swoje dane osobowe.
- 5 Zgłoś pomysł i go wypromuj!

Pamiętaj:
możesz zgłosić dowolną liczbę pomysłów, ale jest to możliwe tylko w określonym terminie w ciągu roku.

Kontakty do pomocnych pracownic i pracowników urzędu znajdziesz tutaj:
um.warszawa.pl/waw/bo/koordynatorzy

Budżet obywatelski głosuję

Zdecyduj, na co powinny zostać wydane pieniądze z budżetu Warszawy. Zagłosuj na projekty mieszkańek i mieszkańców.

**BUDŻET
OBYWATELSKI**
ZGŁASZAM GŁOSUJĘ KORZYSTAM

bo.um.warszawa.pl
fb.com/budzetobywatelskiwwarszawie

Kto może głosować?

Każda osoba – bez względu na wiek i miejsce zameldowania.

Ile potrzeba osób?

Głosowanie jest indywidualne.

Ile mam czasu na oddanie głosu?

Oddanie głosu trwa kilka minut. Okres głosowania trwa około dwóch tygodni.

Co to takiego?

Budżet obywatelski daje mieszkańkom i mieszkańcom możliwość decydowania o tym, na co przeznaczyć część środków z budżetu miasta. Warszawianki i warszawiacy co roku wymyślają i zgłaszają projekty, a następnie wybierają w głosowaniu te, które zostaną zrealizowane. W ten sposób wspólnie decydują o tym, co powstanie w ich najbliższej okolicy, w kilku dzielnicach lub w całej Warszawie.

Co mogę zrobić?

Wybierz i zagłosuj na 15 projektów dzielnicowych i 10 projektów ogólnomiejskich, które uznasz za najciekawsze lub najbardziej potrzebne. Zanim zagłosujesz, zapoznaj się z propozycjami poddanymi pod głosowanie. Informacje o wszystkich pomysłach znajdziesz na stronie: bo.um.warszawa.pl

Jak głosować?

Możesz zagłosować elektronicznie albo papierowo. Aby zagłosować elektronicznie, wejdź na stronę bo.um.warszawa.pl. Aby zagłosować w formie papierowej, przyjdź do urzędu dzielnicy. Wybierz projekty, na które chcesz oddać swój głos.

Aby zagłosować w formie papierowej, przyjdź do urzędu dzielnicy.

Gdzie znaleźć informacje?

Informacje na temat budżetu obywatelskiego znajdziesz na stronie bo.um.warszawa.pl, um.warszawa.pl/waw/bo oraz na stronach urzędów dzielnic i na Facebooku: Budżet obywatelski w Warszawie.

Krok po kroku

- 1 Wejdź na stronę bo.um.warszawa.pl
- 2 Możesz zagłosować w jednej wybranej dzielnicy oraz na poziomie ogólnomiejskim.
- 3 Wybierz pomysł lub pomysły, na które chcesz zagłosować.
- 4 Wpisz swoje dane osobowe.
- 5 Zagłosuj!

Pamiętaj:
zagłosować możesz tylko raz. Głosowanie odbywa się tylko w określonym okresie w ciągu roku.

Kontakty do pomocnych urzędniczek i urzędników znajdziesz tutaj:
um.warszawa.pl/waw/bo/koordynatorzy

Konsultacje społeczne biorę udział

Rozmowa, do której urząd zaprasza osoby mieszkające w Warszawie, żeby poznać ich opinie i pomysły, to konsultacje społeczne.

konsultacje.um.warszawa.pl
fb.com/konsultacjespolecznewarszawa

Kto może wziąć w nich udział?

Każda osoba mieszkająca w Warszawie, bez względu na miejsce zameldowania.

Ile potrzeba osób?

W konsultacjach może wziąć udział dowolna liczba osób, każda opinia jest tak samo ważna.

Ile czasu to zajmuje?

Od 10 minut do kilku godzin – to zależy od twoich możliwości.

Jak to działa?

Każdego dnia w mieście podejmowane są decyzje, które wpływają na nasze bezpośrednie otoczenie. Gdzie wybudować przedszkole, którą drogę wyremontować najpierw, jak urządzić teren wokół nowego skweru, co powinno znaleźć się w ofercie lokalnego domu kultury... W wielu przypadkach decyzja urzędu jest określona przepisami prawa lub ograniczeniami technicznymi. W innych pozostaje pole do dyskusji, czyli właśnie do konsultacji społecznych. Celem konsultacji jest więc nie tylko poinformowanie osób mieszkających w Warszawie o jakiejś sprawie, ale też poznanie ich opinii i potrzeb względem danego projektu. Konsultacje to ważny głos doradczy, na podstawie którego urząd podejmuje ostateczną decyzję. Jeśli widzisz gdzieś hasło „konsultacje społeczne”, sprawdź, czego dotyczą i jak możesz zabrać w nich głos. Spotkanie na żywo lub w Internecie,

rozmowa z ekspertami i ekspertkami, spacer, wizyta w punkcie konsultacyjnym, e-mail - do wyboru masz kilka możliwości. Wybierz te, które są dla ciebie najwygodniejsze. Masz na to sporo czasu - konsultacje trwają minimum 21 dni.

Co dzięki temu osiągnę?

Bardzo wiele! Twoje zdanie, opinia albo pomysł mogą wpłynąć na decyzję władz miasta. Zyskasz park, w którym z przyjemnością spędzisz czas, sąsiedzkie miejsce na rozwijanie swojej pasji albo wiedzę, jakie budynki za kilka lat mogą powstać za Twoim oknem. Może się też zdarzyć, że twojego pomysłu władze miasta nie wezmą pod uwagę, gdyż jest niemożliwy do realizacji, sprzeczny z innymi (a coś trzeba wybrać!) albo zbyt drogi w realizacji, ale wtedy dowiesz się dlaczego. Z każdych konsultacji powstaje raport, w którym znajdziesz informacje o wszystkich opiniach oraz o tym,

jak wpłynęły na ostateczny projekt. Raport znajdziesz na stronie konsultacje.um.warszawa.pl w ciągu 60 dni po zakończeniu konsultacji.

Wskazówki

- › Informacje o wszystkich trwających i zakończonych konsultacjach znajdziesz na stronie: konsultacje.um.warszawa.pl oraz na stronach swojej dzielnicy.
- › Na stronie warszawskich konsultacji jest baza wiedzy z przydatnymi opracowaniami i publikacjami, dobrymi praktykami czy odpowiedziami na najczęściej zadawane pytania.
- › Warto również śledzić oficjalny profil na Facebooku: Konsultacje społeczne Warszawa. Znajdziesz tu aktualności dotyczące planowanych i trwających konsultacji oraz ich wyników.

Krok po kroku

- 1 Wejdź na stronę konsultacje.um.warszawa.pl.
- 2 Sprawdź, jakie tematy są konsultowane.
- 3 Wyraź swoją opinię.
- 4 Po konsultacjach przeczytaj raport.

Pamiętaj:
konsultacje często dotyczą dużych projektów inwestycyjnych (np. budowy dróg), dlatego na ich efekty nieraz trzeba poczekać.

Konsultacje społeczne składam wniosek

Jako mieszkanka lub mieszkaniec możesz zaproponować temat do konsultacji społecznych - dotyczących całej Warszawy lub twojej dzielnicy.

konsultacje.um.warszawa.pl
fb.com/konsultacjespolecznewarszawa

Kto może złożyć wniosek?

Każda osoba posiadająca czynne prawo wyborcze w wyborach samorządowych w Warszawie.

1+ Ile osób potrzeba, żeby złożyć wniosek?

Wystarczy jedna osoba, która opíše problem i zbierze podpisy minimum 200 osób w dzielnicy lub 1000 w całym mieście.

Ile czasu mi to zajmie?

Od ciebie zależy, jak szybko zbierzesz podpisy. Urząd ma 30 dni na rozpatrzenie wniosku.

Jak to działa?

Niektóre konsultacje społeczne są obowiązkowe. Tak jest między innymi w przypadku zmian granic dzielnic, miejscowych planów zagospodarowania albo programów dotyczących ochrony środowiska. Często urząd sam decyduje o przeprowadzeniu konsultacji, bo chce poznać opinie mieszkanki i mieszkańców w ten sposób ulepszyć dany projekt. Jest też trzecia opcja. Jeśli uważasz, że jakiś projekt powinien być omówiony w szerszym gronie, sam możesz złożyć wniosek o przeprowadzenie konsultacji społecznych.

We wniosku opisz, czego miałyby dotyczyć konsultacje, dlaczego powinny się odbyć i w jaki sposób proponujesz je przeprowadzić.. Podaj też informacje kontaktowe do osoby, która reprezentuje mieszkanki i mieszkańców

popierających wniosek - to do niej urząd wyśle odpowiedź.

Jeśli temat dotyczy całej Warszawy, **potrzebujesz poparcia 1000 osób**, które posiadają czynne prawo wyborcze do Rady m.st. Warszawy. Wniosek składasz do Prezydenta m.st. Warszawy.

Jeśli temat dotyczy jednej dzielnicy, **potrzebujesz poparcia 200 osób**, które posiadają czynne prawo wyborcze do rady tej dzielnicy. Wniosek składasz do zarządu tej dzielnicy.

Co dzięki temu osiągnę?

Zwrócisz uwagę władz miasta albo dzielnicy na sprawę, która twoim zdaniem wymaga szerokiej dyskusji. Jeśli będzie to możliwe, urząd przeprowadzi konsultacje, żeby poznać opinie osób mieszkających w Warszawie.

Po konsultacjach powstanie raport, w którym będą zawarte wnioski oraz wytyczne na przyszłość. Dzięki temu działanie urzędu, którego dotyczyły konsultacje, będzie lepiej odpowiadać na potrzeby mieszkank i mieszkańców.

Może się jednak zdarzyć, że władze miasta nie zorganizują konsultacji w odpowiedzi na złożony przez ciebie wniosek. Przyczyny mogą być różne – dana sprawa nie leży w zakresie odpowiedzialności Urzędu m.st. Warszawy, urząd nie ma zaplanowanych pieniędzy na wprowadzanie efektów konsultacji w życie, decyzja została już podjęta i nie można jej zmienić, np. z powodu przepisów prawa. W takim przypadku także otrzymasz odpowiedź, z wyjaśnieniem odmowy przeprowadzenia konsultacji.

Wskazówki

Informacje o złożonych wnioskach, dokumenty prawne i wzory list poparcia znajdziesz na stronie:

konsultacje.um.warszawa.pl/wnioski-o-konsultacje-spoleczne.

Krok po kroku

- 1 Napisz (samodzielnie albo wspólnie z sąsiadami) wniosek o przeprowadzenie konsultacji.
- 2 Zbierz podpisy (200 w dzielnicy, 1000 w całej Warszawie).
- 3 Złóż wniosek: w sprawie dzielnicy – do zarządu dzielnicy; ogólnomiejski – do Prezydenta m.st. Warszawy.
- 4 W ciągu 30 dni powinna przyjść odpowiedź.

Pamiętaj:
lista mieszkank i mieszkańców popierających wniosek musi zawierać: imię i nazwisko oraz adres zamieszkania zgodny z adresem w rejestrze wyborców, a także własnoręczny podpis.

Referendum lokalne

To decydowanie o sprawach publicznych za pomocą powszechnego głosowania.

Kto może głosować?

Wszyscy, którzy na stałe mieszkają w Warszawie i mają prawo wyborcze.

Kto inicjuje referendum?

Władza lub mieszkańci i mieszkańcy.

Co to takiego?

Referendum lokalne to głosowanie mieszkank i mieszkańców w określonej sprawie. Ogłasza je Rada m.st. Warszawy lub Prezydent m.st. Warszawy – z własnej inicjatywy lub na wniosek mieszkank i mieszkańców. W referendum mogą głosować osoby pełnoletnie, które na stałe mieszkają na terenie miasta.

Referendum lokalne dotyczy istotnych spraw dla wspólnoty mieszkank i mieszkańców, np.:

- › spraw z zakresu działania powyższych organów władzy;
- › spraw odnoszących się do społecznych, gospodarczych lub kulturowych więzi;
- › samoopodatkowania mieszkank i mieszkańców w celu sfinansowania określonej sprawy.

Jak doprowadzić do referendum lokalnego?

Z inicjatywą przeprowadzenia referendum lokalnego mogą wystąpić:

- › grupa co najmniej pięciu osób, które mają prawo wybierania do Rady m.st. Warszawy;
- › oddział partii politycznej działający na terenie miasta;
- › organizacja społeczna, która działa na obszarze miasta.

Krok po kroku dla mieszkanki i mieszkańca

Jeśli chcesz zgłosić potrzebę przeprowadzenia referendum, napisz list w tej sprawie do Prezydenta m.st. Warszawy. W piśmie tym podaj imiona i nazwiska, adresy zamieszkania oraz numery PESEL wszystkich osób występujących z inicjatywą oraz opisz sprawę, w której chcesz, żeby przeprowadzono referendum. Koniecznie określ, kto jest odpowiedzialny za kontakty z urzędem.

W ciągu 14 dni otrzymasz informację od Prezydenta m.st. Warszawy, jaka jest liczba mieszkańek i mieszkańców uprawnionych do głosowania. Ta informacja jest ci potrzebna do określenia liczby wymaganych podpisów osób popierających. Pamiętaj, w m.st. Warszawie musisz mieć podpisy 10% osób uprawnionych do głosowania.

Poinformuj mieszkanki i mieszkańców o referendum. Informacja ta powinna zawierać pytanie, na które mieszkanki i mieszkańcy będą odpowiadać w czasie głosowania. Jeśli twoje referendum dotyczy opodatkowania, określ również cel, na który zostanie nałożony podatek, oraz zasady jego wprowadzania.

W ciągu 60 dni od dnia powiadomienia prezydenta zbierz podpisy osób popierających wnioski o przeprowadzenie referendum. Mieszkanka lub mieszkaniec, którzy podpisali listę poparcia, nie mogą już swego poparcia wycofać.

Złóż pisemny wniosek o przeprowadzenie referendum do Prezydenta m.st. Warszawy. Jeśli wniosek spełnia wymagania, w ciągu 30 dni Rada m.st. Warszawy wydaje uchwałę w sprawie przeprowadzenia referendum.

Krok po kroku

- 1 Powiadom Prezydenta m.st. Warszawy.
- 2 Poinformuj mieszkanki i mieszkańców.
- 3 Zbierz wymagane podpisy.
- 4 Otrzymasz informację o uchwale w sprawie przeprowadzenia referendum.

Referendum lokalne służy do wyrażania opinii przez mieszkańców danej gminy, powiatu lub województwa.

Inicjatywa uchwałodawcza

Dzięki tej inicjatywie mieszkanki i mieszkańcy Warszawy mogą zgłaszać projekty uchwał, które mają szansę stać się obowiązującym prawem.

Kto może złożyć projekt?

Grupa osób posiadających czynne prawa wyborcze i zamieszkujących tę samą dzielnicę lub miasto.

Ile osób potrzeba, żeby zacząć działać?

Wielkość grupy jest zależna od liczby osób zamieszkujących daną dzielnicę lub miasto.

W jakim czasie projekt będzie rozpatrzony?

Głosowanie odbywa się na najbliższej sesji rady organizowanej po dacie złożenia projektu, jednak nie później niż po upływie trzech miesięcy od dnia złożenia projektu.

Co to takiego?

Inicjatywa uchwałodawcza to narzędzie, za pomocą którego mieszkanki i mieszkańcy decydują o sprawach swojej dzielnicy i miasta. Umożliwia ona grupie osób złożenie projektu aktu prawa lokalnego, który zostanie rozpatrzony w czasie obrad rady dzielnicy lub Rady m.st. Warszawy.

Jak to działa w Warszawie?

Grupa mieszkańców i mieszkanek Warszawy, podobnie jak grupa mieszkańców i mieszkanek każdej gminy w Polsce, może wystąpić z obywatelską inicjatywą uchwałodawczą. Jedynym warunkiem jest to, aby wszyscy zaangażowani w tę inicjatywę mieli czynne prawa wyborcze.

Warszawa jest gminą o statusie miasta na prawach powiatu i jest podzielona na 18 dzielnic, dlatego tutaj można zgłaszać inicjatywy uchwałodawcze zarówno na poziomie miasta, jak i na poziomie dzielnicy.

Obok opisane są krok po kroku działania, które należy wykonać, jeśli chcesz zaproponować uchwałę w swojej dzielnicy. Sytuacja jest analogiczna na poziomie miasta: zamiast burmistrza dzielnicy jest Prezydent m.st. Warszawy, zamiast przewodniczącego rady dzielnicy – Przewodniczący Rady m.st. Warszawy.

Zapamiętaj, jeżeli twoja inicjatywa uchwałodawcza dotyczy całej Warszawy, 300 osób musi poprzeć jej projekt. W przypadku dzielnicy, wymaganą liczbę osób popierających możesz wcześniej sprawdzić w jej statucie.

Krok po kroku

- 1 Stwórz komitet inicjatywy razem z pięcioma posiadającymi prawo wyborcze mieszkańcami i mieszkańcami twojej dzielnicy.
- 2 Złóż wniosek do burmistrza dzielnicy z projektem uchwały oraz z podaną datą rozpoczęcia zbierania podpisów.
- 3 Oczekuj odpowiedzi od burmistrza, w której wskaże liczbę osób z dzielnicy, które muszą poprzeć inicjatywę.
- 4 Przekaż radzie dzielnicy projekt uchwały, oświadczenie o utworzeniu komitetu oraz listę poparcia.
- 5 Jeśli projekt spełnia wszystkie wymagania, a lista poparcia zawiera wystarczającą liczbę podpisów, rada dzielnicy przyjmuje uchwałę lub stanowisko.

Skargi, wnioski i petycje

Dzięki skargom, wnioskom i petycjom możesz wyrazić swoją opinię na temat działania Urzędu m.st. Warszawy, jak również zaproponować istotną dla ciebie zmianę.

warszawa19115.pl
petycje.um.warszawa.pl

Kto może złożyć skargę lub wniosek?

Każda użytkowniczka i użytkownik miasta, niezależnie od wieku.

Ile osób do tego potrzeba?

Wystarczy jedna osoba.

Ile czasu czekasz na odpowiedź?

Jeden miesiąc w przypadku skarg i wniosków, do trzech miesięcy w przypadku petycji.

Co to jest?

Wniosek, skarga i petycja to trzy łatwe narzędzia, dzięki którym możesz wpłynąć na twoje otoczenie. Może je złożyć samodzielnie każdy mieszkaniec lub mieszkanka, zawsze gdy widzi wokół siebie jakieś sprawy, którymi może lub powinno zająć się miasto.

Wśród tych trzech możliwości petycja jest wyjątkowa, ponieważ prawo do składania petycji zapewnia nam wszystkim Konstytucja RP. Jest to pismo, w którym przedstawiona jest propozycja jakiejś zmiany lub prośba o podjęcie działania wnoszona w sprawach dotyczących interesów jakiejś grupy ludzi, np. ciebie i twoich sąsiadów. Jest to forma bardziej oficjalna niż wniosek i rozpatrzenie petycji zajmie więcej czasu.

Co mogę osiągnąć?

Jeśli złożysz skargę, możesz pomóc w rozwiązaniu jakiegoś problemu, ustaleniu jego przyczyny lub usunięciu nieprawidłowości, np. możesz zgłosić miejsce, o które miasto nie dba, nie usuwa śmieci, nie przycina krzewów.

Jeśli złożysz wniosek lub petycję, możesz zmienić swoje otoczenie, np. dostosować godziny jazdy autobusu do potrzeb mieszkanki i mieszkańców, urządzić nowy plac zabaw dla dzieci, posadzić drzewa, wytyczyć przejścia dla pieszych.

Wskazówki

Staraj się pisać możliwie konkretnie i czytelnie. Jasno sformułowany komunikat przybliży cię do celu. Przed złożeniem skargi, wniosku lub petycji sprawdź, jeśli masz taką możliwość, do kogo powinny trafić. Pamiętaj, zawsze podawaj swoje imię i nazwisko oraz kontakt do siebie.

Krok po kroku

- 1 Napisz skargę, wniosek lub petycję.
- 2 Przygotuj kopie dokumentów, które pomogą w rozpatrzeniu sprawy, np. mapy, zdjęcia.
- 3 Złóż gotową skargę, wniosek lub petycję.
- 4 Poczekaj na odpowiedź.

Pamiętaj:
anonimy nie są rozpatrywane.

Więcej informacji na temat skarg i wniosków znajdziesz na stronie um.warszawa.pl, w zakładce Załatw sprawę w urzędzie, a na temat petycji na stronie petycje.um.warszawa.pl

2 MAM POMYSŁ, DZIAŁAM

Gdzie możesz zrealizować własny projekt?
Skąd bezpłatnie wypożyczysz sprzęt?
W czym pomoże ci urząd? Jak włączyć się
w wolontariat w Warszawie? Możliwości jest
bardzo wiele!

- › Miejsce Aktywności Lokalnej (MAL) s. 32
- › Spółdzielnia s. 34
- › Inicjatywa lokalna s. 36
- › Wolontariat s. 38

Miejsce Aktywności Lokalnej (MAL)

To różnego rodzaju miejsca, w których mieszkańcy i mieszkanki Warszawy mogą korzystać z bezpłatnej oferty oraz przestrzeni na sąsiedzkie działania.

um.warszawa.pl/waw/sasiedzka/mal
facebook.com/WarszawaSasiedzkaUM

Kto może się zgłosić?

Każda użytkowniczka i użytkownik miasta, niezależnie od wieku.

Ile osób potrzeba, żeby zacząć działać?

Wystarczy jedna.

Ile czasu można działać w jednej przestrzeni?

Zależnie od potrzeby oraz regulaminu i kalendarza danego miejsca.

Co to takiego?

Brakuje ci miejsca, gdzie możesz bezpłatnie poszerzać swoje pasje lub po prostu pobyc z innymi? A może szukasz miejsca, by ciekawie spędzić rodzinny czas lub realizować swoje pomysły? Odkryj Miejsca Aktywności Lokalnej (MAL) - miejsca blisko domu współtworzone przez sąsiadów pasjonatów. MAL-e to miejsca, w których mieszkańcy i mieszkanki Warszawy mogą skorzystać z bezpłatnej oferty oraz przestrzeni na sąsiedzkie działania. Możesz też po prostu przyjść i pobyc, poznać sąsiadów, poczuć się częścią społeczności.

Do sieci MAL należy ponad 110 miejsc w całej Warszawie, m.in. lokalne domy kultury, biblioteki, organizacje pozarządowe czy kawiarnie. Sprawdź, do którego MAL-u ci najbliższej um.warszawa.pl/waw/sasiedzka/lista-mal.

Co tam zrobić?

W MAL-ach możesz np.: zagrać w planszówkę, wspólnie z sąsiad(k)ami założyć ogródek społecznościowy. Możesz korzystać z darmowych zajęć, ale też samemu realizować swoje pomysły i projekty.

W MAL-ach mieszkańcy i mieszkanki Warszawy m.in. urządzają sąsiedzkie wymiany rzeczy używanych, grają w brydża, organizują warsztaty kulinarne i artystyczne, spotkania -relacje z podróży, a nawet potańcówki.

W MAL-ach możesz zrealizować prawie każdy pomysł! Pamiętaj jednak, że nie zorganizujesz tu działań komercyjnych (tj. odpłatnych dla uczestników/-czek), o charakterze reklamowym, politycznym lub religijnym.

Przykładowe Miejsca Aktywności Lokalnej:

- › Miejsce Aktywności Lokalnej przy Grójeckiej 109 (ul. Grójecka 109), Ochota;
- › Kulturoteka Błękitna - Biblioteka Publiczna Dzielnicy Wawer - Wypożyczalnia nr 26 (ul. Błękitna 32), Wawer;
- › Miejsce Aktywności Lokalnej we Włochach (ul. Rejonowa 6/8), Włochy.

Krok po kroku

- 1 Odwiedź MAL, zajrzyj na jego stronę/fanpage.
- 2 Wpadnij na herbatkę, skorzystaj z bezpłatnej oferty, spędź czas z sąsiad(k)ami.
- 3 Skontaktuj się z animatorem/ką miejsca, zarezerwuj przestrzeń na swoje lokalne działanie.

Miejsca Aktywności Lokalnej są miejscami otwartymi na pomysły i potrzeby mieszkańców i mieszkanek, pozostając neutralnymi światopoglądowo i ideologicznie.

Pełną listę i mapkę warszawskich MAL znajdziesz na:

**um.warszawa.pl/waw/sasiedzka/lista-mal
spoldzielniaikultury.waw.pl/**

Prowadzisz miejsce otwarte na inicjatywy mieszkańców i mieszkanek?

Zapraszamy twoje miejsce do dołączenia do sieci MAL.

Napisz do nas: **mal@um.warszawa.pl**

Spółdzielnia

Potrzebujesz miejsca lub sprzętu do realizacji swojego pomysłu? Zajrzyj do internetowego magazynu rzeczy i usług, gdzie znajdziesz listę przeróżnych, dostępnych bezpłatnie zasobów.

spoldzielniakultury.waw.pl
fb.com/spoldzielniakultury

Kto może korzystać?

Każda użytkowniczka i użytkownik miasta, niezależnie od wieku.

Ile potrzeba osób?

Wystarczy jedna.

Na ile czasu można coś wypożyczyć?

Zależnie od zasobu, od kilku godzin do tygodnia.

Co to takiego?

Spółdzielnia to portal internetowy, który ułatwia dzielenie się zasobami. Tworzą go instytucje, organizacje, Miejsca Aktywności Lokalnej, grupy formalne i nieformalne oraz osoby prywatne, które dzielą się z innymi swoimi zasobami - przestrzenią, sprzętem, umiejętnościami oraz gotowymi dziełami: wystawami, spektaklami, koncertami.

To, co znajdziesz w Spółdzielni, możesz nieodpłatnie wypożyczyć na potrzeby organizacji swoich wydarzeń lokalnych, kulturalnych i społecznych.

Wszystko co znajdziesz w Spółdzielni jest bezpłatne - wypożyczane do organizacji działań kulturalnych, społecznych, edukacyjnych

i sąsiedzkich. Pamiętaj, wydarzenia te powinny być niekomercyjne i otwarte dla mieszkank i mieszkańców Warszawy.

Co to za pomoc?

Zasoby ze Spółdzielni pomogą ci w organizacji oddolnych działań, np. sąsiedzkiego pikniku, potańcówki, warsztatów, spotkań pasjonatów, miejskich spacerów, ale też dnia otwartego w szkole lub przedszkolu.

W Spółdzielni można znaleźć m.in.:

- › **przestrzeń** – np. sale warsztatowe, miejsca na spotkania, przestrzenie wystawiennicze, kuchnie, ogrody;
- › **sprzęt** – np. krzesła, drabiny, namioty, rzutniki, sprzęt kuglarski, maszyny do szycia;
- › **produkty kultury** – np. spektakle i koncerty artystów, którzy chcieliby wystąpić gościnnie;
- › **wystawy** – np. malarską, fotograficzną;
- › **umiejętności** – doświadczenie i wiedzę, którymi ktoś chce się podzielić, np.: korekta tekstów, warsztaty naprawiania rowerów, lekcje języka polskiego.

Krok po kroku

- 1 Wymyśl wydarzenie kulturalne lub społeczne, które jest niekomercyjne i otwarte dla mieszkanek i mieszkańców Warszawy.
- 2 Wybierz kategorię zasobów (przestrzeń, sprzęt, umiejętności, koncerty i spektakle, wystawy, inne zasoby) i dzielnicę, która cię interesuje.
- 3 Skontaktuj się z opiekunem/opiekunką zasobu i omów zasady wypożyczenia.

Inicjatywa lokalna

Chcesz działać w swojej okolicy i potrzebujesz wsparcia? Skorzystaj z pomocy Urzędu m.st. Warszawy – razem z sąsiadami zrealizujcie swoje pomysły!

um.warszawa.pl/waw/sasiedzka/inicjatywa
www.facebook.com/WarszawaSasiedzkaUM

Kto może ubiegać się o wsparcie?

Każdy, kto mieszka w Warszawie, niezależnie od wieku i miejsca zameldowania.

Ile osób potrzeba, żeby zacząć działać?

Wniosek składają minimum dwie osoby.

Ile czasu to zajmie?

Rozpatrzenie wniosku trwa najczęściej 30 dni roboczych, realizacja – zależnie od pomysłu.

Co to takiego?

Inicjatywa lokalna to jedna z form współpracy samorządu z mieszkankami i mieszkańcami. Jej celem są wspólne działania na rzecz społeczności lokalnej. Jeśli masz pomysł ważny dla twojej okolicy i chcesz razem z sąsiadkami i sąsiadami lub znajomymi go zrealizować, możesz złożyć do Urzędu m.st. Warszawy wniosek o jego wsparcie w ramach inicjatywy lokalnej.

Co możesz zrobić w ramach inicjatywy lokalnej?

Możesz zrealizować prawie wszystkie pomysły – od tych związanych z zielenią i zagospodarowaniem podwórka lub skweru, przez imprezy kulturalne i sportowe, po warsztaty, pikniki sąsiedzkie oraz potańcówki.

Gdy masz już pomysł

Razem z innymi określ rolę każdego z was, wkład poszczególnych osób w realizację projektu. Może on mieć różną formę:

- › pracy społecznej – określcie, ile osób będzie zaangażowanych, ile godzin na to poświęcą i jaki będzie charakter tej pracy;
- › wkładu rzeczowego – zastanówcie się, jakie rzeczy mogą być przekazane lub użyte do realizacji wydarzenia (np. materiały budowlane, sadzonki, narzędzia, projekty graficzne, scenariusz);
- › wkładu finansowego – oszacujcie sumę pieniędzy, którą możecie dołożyć do realizacji pomysłu, wpłacając ją na rachunek Urzędu m.st. Warszawy.

W kontakcie z urzędem określ, jakiej pomocy oczekujesz. W ramach inicjatywy lokalnej urząd może:

- › zakupić niezbędne usługi i materiały;
- › użyczyć przestrzeń;
- › użyczyć sprzęt.

W ramach inicjatywy lokalnej urząd nie może przekazać bezpośrednio pieniędzy na realizację pomysłu. Wnioskodawczynie i wnioskodawcy nie mogą czerpać zysków z organizacji wydarzenia. Nie należy także wskazywać firm lub osób, którym urząd zleci wykonanie konkretnych usług. Pamiętaj, że działania realizowane w ramach inicjatywy lokalnej muszą być bezpłatne i otwarte dla odbiorczyń i odbiorców.

Każda dzielnica w Warszawie ma swoją koordynatorkę lub swojego koordynatora inicjatywy lokalnej, który udziela pomocy na wszystkich etapach działania. Warto się z nim spotkać na samym początku planowania wydarzenia. Aktualna lista wszystkich koordynatorek i koordynatorów znajduje się pod adresem: um.warszawa.pl/waw/sasiedzka/inicjatywa-koordynatorzy

Pobierz!

Krok po kroku

- 1 Sprawdź, czy twój pomysł wpisuje się w jeden z obszarów wymienionych na stronie um.warszawa.pl/waw/sasiedzka/inicjatywa
- 2 Przygotuj i złóż wniosek.
- 3 Poczekaj na odpowiedź z urzędu.
- 4 Podpisz umowę z urzędem na wsparcie realizacji twojego pomysłu.
- 5 Zrealizuj pomysł!
- 6 Po wszystkim napisz sprawozdanie i złóż je w urzędzie.

Pamiętaj: wniosek najlepiej złożyć trzy miesiące przed planowanym wydarzeniem.

Więcej informacji znajdziesz w broszurze „Działaj w swojej okolicy! Inicjatywa lokalna w Warszawie – krok po kroku”
um.warszawa.pl/waw/sasiedzka/inicjatywa-wniosek

Wolontariat

To dobrowolne, świadome i bezpłatne działanie na rzecz innych osób lub podmiotów, m.in. organizacji pozarządowych lub instytucji. Wolontariuszką lub wolontariuszem może zostać każdy, bez względu na wiek, doświadczenie i czas, którym dysponuje.

ochotnicy.waw.pl
fb.com/ochotnicywarszawscy
instagram.com/ochotnicy_warszawscy

Kto może zostać wolontariuszką i wolontariuszem?

Każda użytkowniczka i użytkownik miasta, niezależnie od wieku.

Ile potrzeba osób?
Wystarczy jedna osoba.

Ile czasu może trwać wolontariat?
Od jednego dnia do kilku lat.

Co możesz robić jako wolontariuszka lub wolontariusz?

Jako wolontariuszka lub wolontariusz możesz działać w organizacjach pozarządowych, na uczelniach, w muzeach, domach kultury, teatrach, ośrodkach pomocy społecznej, domach dziecka, schroniskach dla zwierząt, ośrodkach sportowych, ogrodzie botanicznym oraz innych miejscach.

Ile czasu potrzeba na wolontariat?

W zależności od potrzeb organizatora i przewidzianych zadań dla ochotników, możesz zaangażować się w wolontariat: na stałe – pomagając regularnie, np. organizując aktywności podopiecznym fundacji albo oprowadzając po wystawie; akcyjnie – np. na kilkudniowym festiwalu teatralnym lub wykonując projekty graficzne.

Jakie są korzyści z wolontariatu?

Jako wolontariuszka lub wolontariusz możesz wykorzystywać swoje dotychczasowe doświadczenia i umiejętności, a także wykształcić nowe kompetencje. Dzięki wolontariatowi możesz także:

- › rozwijać swoje zainteresowania i pasje;
- › mieć wpływ na swoje otoczenie;
- › sprawdzić się w nowych sytuacjach;
- › poznać interesujących ludzi i miejsca;
- › czerpać satysfakcję z działania na rzecz innych;
- › zobaczyć, jak pracują różne instytucje i organizacje;
- › spędzić ciekawie i kreatywnie czas.

Czy ja mogę być wolontariuszką lub wolontariuszem?

W wolontariacie liczą się sumienność i zaangażowanie. Wolontariuszką lub wolontariuszem może zostać każdy, kto wyrazi gotowość do realizacji danych zadań, niezależnie od swojego doświadczenia i wieku.

Wolontariat w stolicy – „Ochotnicy warszawscy”

Urząd m.st. Warszawy realizuje projekt „Ochotnicy warszawscy”, który rozwija i promuje ideę wolontariatu. W jego ramach działa Miejski Portal Wolontariatu – ochotnicy.waw.pl, na którym zamieszczane są oferty wolontariatu z całej Warszawy. Poza łączeniem mieszkańców miasta z konkretnymi propozycjami wolontariatu, w ramach projektu organizowane są także liczne bezpłatne szkolenia i warsztaty, zarówno dla organizatorów, jak i wolontariuszek i wolontariuszy.

Krok po kroku

- 1 Wejdź na Miejski Portal Wolontariatu: ochotnicy.waw.pl.
- 2 Zapoznaj się z ofertami wolontariatu z całej Warszawy. Oferty możesz przeglądać według tematów lub dzielnic.
- 3 Wybierz wolontariat dla siebie.
- 4 Skontaktuj się z organizatorem i rozpocznij współpracę.

Podejmując wolontariat, zapytaj organizatora o szczegóły porozumienia wolontariackiego i ubezpieczenia.

3 MOGĘ DZIAŁAĆ Z INNYMI

Chcesz realizować przedsięwzięcia z innymi?
Dowiedz się, w czym pomogą ci rady osiedli,
co to są partnerstwa lokalne i jak założyć
własną organizację pozarządową.

- › Rady osiedli s. 42
- › Partnerstwa lokalne s. 43
- › Społeczne ciała doradcze s. 44
- › Organizacje pozarządowe (NGO) s. 46

Rady osiedli

Czy wiesz, że samorząd zaczyna się już na twoim osiedlu? Jeśli chcesz działać lokalnie, możesz zacząć od najbliższego otoczenia.

Co to jest?

Rady osiedli to samorządy mieszkanek i mieszkańców. Radnie i radni wybrani do tych rad przede wszystkim reprezentują mieszkanki i mieszkańców swoich osiedli, przedstawiają opinie na temat projektów planowanych w dzielnicy, informują o działaniach władz oraz inicjują różne publiczne wydarzenia. Zakresy ich działań określone są w statutach uchwalonych przez rady dzielnic. Członkinie i członkowie rad osiedli są zarazem mieszkankami i mieszkańcami tych osiedli i wybierani są w regularnych wyborach przez swoje bliższe i dalsze sąsiadki i sąsiadów. Swoją pracę wykonują społecznie, nie pobierają diet ani wynagrodzeń. Pamiętaj, że w czasie wyborów do rad osiedli masz wpływ na to, kto z twojej okolicy reprezentuje interesy w dzielnicy.

W czym mogą pomóc?

Obecnie rady osiedli działają w siedmiu z 18 warszawskich dzielnic. Jeśli u ciebie nie powołano jeszcze takiej rady, możesz z grupą zaangażowanych sąsiadek i sąsiadów wystąpić do rady dzielnicy z wnioskiem o jej powołanie. Wasza grupa powinna stanowić 10% mieszkanek i mieszkańców posiadających czynne prawo wyborcze na danym obszarze. Jeśli w twojej okolicy rada osiedla już działa, możesz zwrócić się do radnych z pomysłami i propozycjami działań. Kontakty do rad osiedli znajdziesz na stronach internetowych poszczególnych dzielnic.

Dodatkowe informacje o radach osiedli w Warszawie znajdziesz pod adresem:
bip.warszawa.pl/Menu_podmiotowe/rady_osiedli/default.htm.

Partnerstwa lokalne

Myślisz o rozwoju swojej okolicy lub dzielnicy? Sprawdź, czy funkcjonuje w niej partnerstwo lokalne, które łączy ludzi we wspólnym działaniu.

Kto to jest?

Partnerstwo lokalne to grupa organizacji, instytucji, firm, mieszkańek i mieszkańców, którzy wspólnie działają na rzecz rozwoju danego miejsca i społeczności. Każdy z partnerów wnosi inne doświadczenie, wiedzę i perspektywę – w myśl zasady: razem można więcej! Zazwyczaj taka lokalna koalicja funkcjonuje jako inicjatywa niesformalizowana i nie jest nigdzie zarejestrowana. Partnerstwo działa w oparciu o zasadę dialogu i wzajemnego szacunku, ma elastyczną strukturę i wiele możliwości, a kierunki działań określa w zależności od lokalnych potrzeb.

Jak nie działać w pojedynkę?

Jeśli w twojej okolicy działa partnerstwo lokalne, możesz przyjść na jedno z regularnie organizowanych spotkań, posłuchać, poznać ludzi. Być może będzie ktoś z sąsiedztwa! Możesz również obserwować je na portalach społecznościowych. Może przedstawiś swój pomysł? Może dołączysz do partnerstwa? Lokalne grupy dają szansę na poznanie mieszkańek i mieszkańców, osób reprezentujących różne firmy i organizacje z twojej okolicy. To mogą być potencjalni partnerzy i partnerki do przyszłych działań!

Informacje o partnerstwach lokalnych działających w Warszawie znajdują się na stronie:

um.warszawa.pl/waw/sasiedzka/partnerstwa

Spoleczne ciała doradcze

W Warszawie działa kilka-dziesiąt rad, które doradzają lub dzielą się swoim doświadczeniem – również z Prezydentem m.st. Warszawy.

Co to takiego?

Rady to grupy osób, które łączy wiek lub określona sprawa. Zwykle odgrywają rolę doradczą lub konsultacyjną. Wśród nich są rady rodziców i samorządy uczniowskie działające w każdej szkole, rady młodzieżowe i rady seniorów, które funkcjonują w większości dzielnic. Są też takie, które współtworzą politykę miejską – jak Warszawska Rada Działalności Pożytku Publicznego działająca przy prezydencie. Od rad możesz otrzymać wsparcie dla swoich działań!

Rady seniorów

Od 2014 roku w stolicy działa Warszawska Rada Seniorów. Na początku należała do niej osiem osób. Obecnie Rada liczy 26 osób. Wśród nich jest 18 przedstawicieli rad seniorów dzielnic m.st. Warszawy oraz osoby wyznaczone przez branżowe komisje dialogu społecznego, Radę m.st. Warszawy i Prezydenta m.st. Warszawy.

W Warszawie zostało powołanych 18 rad seniorów dzielnic m.st. Warszawy, w których aktywnie pracuje około 240 seniorów. Rady aktywnie uczestniczą w życiu społeczności lokalnej seniorów. Na co dzień wspierają mieszkańców w rozwiązywaniu istotnych problemów (jak np. kwestie związane

z mieszkalnictwem, funkcjonowaniem sygnalizacji świetlnej), a także pomagają w kontaktowaniu się z odpowiednimi instytucjami miejskimi, współorganizują dzielnicowe imprezy o charakterze senioralnym i międzypokoleniowym.

Zgodnie ze statutem, do zadań Rady należy: wspieranie procesów konsultacyjnych wzmacniających zaangażowanie obywatelskie seniorów, inicjowanie działań na rzecz seniorów i dialogu międzypokoleniowego, opiniowanie projektów aktów wydawanych przez organy m.st. Warszawy dotyczących spraw ważnych dla seniorów, opracowywanie we współpracy z Komisjami Dialogu Społecznego kierunków, standardów, rozwiązań i działań na rzecz seniorów, a także współpraca z Urzędem m.st. Warszawy w zakresie polityki senioralnej Miasta oraz współpraca z dzielnicowymi radami seniorów w zakresie monitorowania i rozwiązywania problemów seniorów.

Jeśli jesteś osobą starszą i niepokoją cię jakieś sprawy, możesz zwrócić się do Warszawskiej Rady Seniorów z pytaniami lub prośbą o wsparcie. Osoby działające w Warszawskiej Radzie Seniorów zaangażowane są również

w wiele miejskich wydarzeń. Są wolontariuszkami i wolontariuszami w czasie imprez sportowych, współorganizują Warszawską Olimpiadę Seniorów oraz konkurs „Miejsca Przyjazne Seniorom”, który promuje instytucje z ofertą dla osób starszych. Rada opiniuje także konkursy dla organizacji pozarządowych ogłaszane przez Urząd m.st. Warszawy.

Dodatkowe informacje o Warszawskiej Radzie Seniorów dostępne są na stronie internetowej: wrs.waw.pl. Z Radą można się również skontaktować telefonicznie. Dyżury telefoniczne odbywają się we wtorki w godz. 12:00-14:00 pod nr tel.: 509 830 267. Można również skontaktować się z Radą mailowo pisząc na adres poczty elektronicznej: rada@wrs.waw.pl.

Młodzieżowe rady

Młodzieżowe rady to grupy osób, które dbają o interesy młodzieży. Reprezentują ją w mieście, zajmują stanowiska w sprawach ważnych oraz konsultują działania, które ich dotyczą. Organizują również wydarzenia kulturalne, sportowe i społeczne.

W Warszawie funkcjonują młodzieżowe rady dzielnic (MRD) i Młodzieżowa Rada m.st. Warszawy (MRW). Radni do MRD są wybierani w głosowaniu przez uczniów swojej szkoły lub, jeśli uczą się w innej dzielnicy, startują w konkursie organizowanym przez urząd dzielnicy. Jeśli chcesz dowiedzieć się o najbliższych wyborach - spytaj o nie dyrektora szkoły lub opiekuna samorządu uczniowskiego. W MRW zasiadają po dwie osoby z każdej rady dzielnicy oraz dwóch przedstawicieli szkół specjalnych.

Pamiętaj, sesje MRD i MRW są otwarte dla

wszystkich. Jeśli chcesz się dowiedzieć, co w mieście lub dzielnicy dzieje się dla młodzieży lub masz własny pomysł na działanie i potrzebujesz wsparcia – zgłoś się!

Z MRW możesz skontaktować się mejlowo: młodzieżowarada@um.warszawa.pl lub przez Facebook: MRW Warszawa.

Więcej informacji o działalności MRW możesz znaleźć na stronie:

dzialam.um.warszawa.pl/młodzieżowarada-m-st-warszawy.

Kontakty do poszczególnych MRD możesz znaleźć na stronie:

dzialam.um.warszawa.pl/młodzieżowarady-dzielnic.

W celu uzyskania informacji na temat zaangażowania społecznego młodzieży w Warszawie możesz napisać na adres mejlowy:

politykamłodzieżowa@um.warszawa.pl lub odwiedzając stronę

dzialam.um.warszawa.pl/mloda-warszawa

Organizacje pozarządowe

Jeśli działasz aktywnie i chcesz realizować przedsięwzięcia wspólnie z innymi, działanie w organizacji pozarządowej może być dla Ciebie dobrym rozwiązaniem.

um.warszawa.pl/waw/ngo

Co to takiego?

Organizacje pozarządowe to instytucje zajmujące się m.in. działalnością na rzecz społeczności lokalnych. Nazywa się je trzecim sektorem, w odróżnieniu od sektora publicznego i biznesowego. Mogą prowadzić działalność gospodarczą, ale nie działają w celu osiągnięcia zysku. Najbardziej powszechne to fundacje i stowarzyszenia.

Warszawskie NGO

(ang. *non-governmental organization*)

W Warszawie zarejestrowanych jest 10,1 tysiąca organizacji pozarządowych. Specjalizują się one w sporcie, kulturze, edukacji i pomocy społecznej. Ich działania skierowane są do mieszkank i mieszkańców stolicy, ale często także do osób przyjezdnych.

Czym zajmują się organizacje?

NGO kojarzone są głównie z działalnością dobroczynną, zbiórkami datków lub możliwością przekazania takim organizacjom 1% z naszych podatków. Tymczasem pole ich aktywności jest bardzo szerokie, m.in.:

- › prowadzą jadalnie, noclegownie, schroniska dla bezdomnych, domy samopomocy, teatry, galerie, wydawnictwa, miejsca aktywności lokalnej, uniwersytety trzeciego wieku, zajęcia dla seniorów i świetlice środowiskowe;
- › organizują festiwale, konkursy, wydarzenia artystyczne, pikniki rodzinne, zawody sportowe, spływy kajakowe, olimpiady młodzieży, wyjazdy wakacyjne oraz zajęcia dla dzieci spędzających lato i zimę w mieście;
- › zajmują się ochroną zabytków, wspieraniem działań sąsiedzkich, działalnością ekologiczną oraz ochroną zwierząt;
- › udostępniają przestrzeń mieszkańcom;
- › prowadzą punkty zapewniające nieodpłatną pomoc prawną dla mieszkank i mieszkańców, przychodnie lekarskie dla osób bezdomnych i ubogich.

Szukasz informacji?

Skorzystaj z wyszukiwarek w bazach NGO:
bazy.ngo.pl.

Chcesz sprawdzić, czy dana organizacja realizuje zadania m.st. Warszawy i jest dofinansowywana przez Urząd m.st. Warszawy? Przeszukaj Internetową Księgę Dotacji znajdującą się na stronie: um.warszawa.pl/waw/ngo

Własna organizacja

Prowadząc własną organizację pozarządową, otrzymuje się możliwość korzystania z wielu uprawnień, których nie ma grupa nieformalna lub komitet społeczny. Jako NGO można korzystać ze środków publicznych, otrzymywać darowizny, zatrudniać pracowników, współpracować z wolontariuszami, ubiegać się o 1% podatku (po uzyskaniu statusu organizacji pożytku publicznego) i zwolnienie z płacenia podatku dochodowego.

Organizacje jako partner dla urzędu

Trzeci sektor jest ważnym partnerem dla Urzędu m.st. Warszawy. Prezydent m.st. Warszawy już w 2005 roku powołał swojego Pełnomocnika ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi. Prężnie działają też komisje dialogu społecznego i Warszawska Rada Działalności Pożytku Publicznego. Urząd m.st. Warszawy wspiera organizacje pozarządowe również finansowo. W 2021 roku na ten cel wydano ponad 282 miliony złotych, w wyniku czego powstało dużo wieloletnich projektów odpowiadających na potrzeby społeczne oraz aktywizujących mieszkanki i mieszkańców.

SZUKAM INFORMACJI

Chcesz wiedzieć więcej na jakiś konkretny temat? Szukasz kontaktów? Tu znajdziesz wszystkie praktyczne informacje.

- › Strony internetowe **s. 50**
- › Wydział Obsługi Mieszkańców (WOM) **s. 52**
- › Sesje rad dzielnic i Rady m.st. Warszawy **s. 53**
- › Informacja publiczna **s. 54**
- › Miejskie statystyki, badania i dane **s. 55**
- › Informacje o terenie **s. 55**

Strony internetowe

Lista najważniejszych stron internetowych dla mieszkanki i mieszkańców Warszawy z praktycznymi informacjami.

Dla każdego

Lubisz żyć aktywnie? Chcesz wiedzieć, gdzie uprawiać sporty, który spektakl zobaczyć, co daje Karta warszawiaka, jak bezpiecznie jeździć na rowerze i jakie są najnowsze ekosztuczki w uprawie domowych ogródków?

- › um.warszawa.pl
- › sport.um.warszawa.pl
- › kultura.um.warszawa.pl
- › czysta.um.warszawa.pl
- › um.warszawa.pl/waw/rowery
- › warsawtour.pl
- › karta.um.warszawa.pl
- › um.warszawa.pl/waw/konsument
- › eto.um.warszawa.pl

Dla miłośników zieleni

Chcesz zaangażować się w działania związane z zielenią miejską? Skontaktuj się z Zarządem Zieleni m.st. Warszawy sprawującym opiekę nad warszawskimi terenami zielonymi oraz wodami:

- › eko.um.warszawa.pl
- › zzw.waw.pl

Program Bujna Warszawa

- › bujnawarszawa.pl

Dla animatorek, animatorów, nauczycielek i nauczycieli

Warszawski Program Edukacji Kulturalnej to jedyny w Polsce program, który łączy wszystkie osoby zajmujące się edukacją kulturalną.

- › edukacja.um.warszawa.pl/-/warszawski-program-edukacji-kulturalnej

Pamiętaj, że pomocą służą ci również koordynatorzy dzielnicowi.

Dla junierek, juniorów, rodziców, senierek i seniorów

Gdzie urodzić dziecko i jaką wybrać szkołę? Jak zostać młodzieżową radną i młodzieżowym radnym? I czy w wieku 80 lat można pójść jeszcze na studia?

- › wsparcie.um.warszawa.pl
- › edukacja.um.warszawa.pl
- › fb.com/MlodaWarszawa
- › wsparcie.um.warszawa.pl/seniorzy

Dla osób z niepełnosprawnością

Gdzie w Warszawie są mapy dotykowe i miejsca dla osób z niepełnosprawnościami? Jak mogę pomóc osobie z niepełnosprawnością?

- › wsparcie.um.warszawa.pl
- › wsparcie.um.warszawa.pl/osoby-z-niepelnosprawnosciami

Dla cudzoziemców i cudzoziemców

Jak znaleźć pomoc i wsparcie w Centrum Wielokulturowym w Warszawie? Co daje mi prawo antydyskryminacyjne?

- › centrumwielokulturowe.waw.pl
- › um.warszawa.pl/waw/ngo

Pamiętaj, że pomocą służy ci również Komisja Dialogu Społecznego ds. Równego Traktowania.

Dla przedsiębiorstw

W Centrum Przedsiębiorczości Smolna znajdziesz wszystko, co potrzebujesz wiedzieć o działalności gospodarczej, inkubatorach i szkoleniach.

- › epuap.gov.pl/wps/portal

Dla artystek i artystów

Robisz wystawę i chcesz zaprosić na nią warszawianki i warszawiaków? A może pracujesz nad długofalowym projektem i przydałoby ci się stypendium?

- › kultura.um.warszawa.pl
- › stypendia.um.warszawa.pl

Dla organizacji pozarządowych

Prowadzisz fundację lub stowarzyszenie i nie pamiętasz, do kiedy składa się sprawozdanie merytoryczne do ministerstwa? A może dopiero chcesz założyć swoją organizację?

- › ngo.um.warszawa.pl
- › fb.com/Konkurs.S3KTOR
- › ngo.pl
- › warszawa.ngo.pl

Pamiętaj, że pomocą służy ci również Pełnomocnik Prezydenta ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Dla aktywistek i aktywistów

Chcesz coś zrobić dla swojego osiedla, ale nie wiesz jak? Oto zestaw najbardziej przydatnych narzędzi:

Miejsca aktywności lokalnej, inicjatywa lokalna

- › um.warszawa.pl/waw/sasiedzka

Spółdzielnia

- › spoldzielniakultury.waw.pl

Budżet obywatelski

- › twojbudzet.um.warszawa.pl

Konsultacje społeczne

- › konsultacje.um.warszawa.pl

Interesuje cię, jak będzie wyglądała Warszawa w przyszłości? Zapoznaj się z dokumentami:

Strategia rozwoju m.st. Warszawy do 2030 roku

- › 2030.um.warszawa.pl

Zintegrowany Program Rewitalizacji m.st. Warszawy do 2022 roku

- › architektura.um.warszawa.pl/rewitalizacja

Warszawskie Centra Lokalne

- › sarp.warszawa.pl/warsztaty-stare/warszawskie-centra-lokalne

Wydział Obsługi Mieszkańców (WOM)

WOM-y działają w urzędach dzielnic. Czynne są w poniedziałki w godz. 8.00–18.00, od wtorku do piątku w godz. 8.00–16.00.

Na spotkanie możesz się umówić, **pobierając numer**ek w urzędzie dzielnicy albo przez internet na stronie **rezerwacje.um.warszawa.pl**.

Adresy WOM-ów w urzędach dzielnic

Bemowo

bemowo.um.warszawa.pl

ul. Powstańców Śląskich 70
tel. 22 443 76 44

Białoleka

bialoleka.um.warszawa.pl

ul. Modlińska 197
tel. 22 443 84 00

Bielany

bielany.um.warszawa.pl

ul. S. Żeromskiego 29
tel. 22 443 47 00

Mokotów

mokotow.um.warszawa.pl

ul. Rakowiecka 25/27
tel. 22 443 65 00,
22 443 65 01

ul. Wiktorska 91a

tel. 22 443 65 02,
22 443 65 03

Ochota

ochota.um.warszawa.pl

ul. Grójecka 17a
tel. 22 578 35 00

Praga-Południe

pragapld.um.warszawa.pl

ul. Grochowska 274
tel. 22 443 51 57

Praga-Północ

praga-pn.um.warszawa.pl

ul. ks. I.
Kłopotowskiego 15
tel. 22 443 79 00

Rembertów

rembertow.um.warszawa.pl

al. gen. A. Chruściela
„Montera” 28
tel. 22 443 38 89

Śródmieście

srodmiescie.um.warszawa.pl

ul. Nowogrodzka 43
tel. 22 443 91 00,
22 443 91 07

Targówek

targowek.um.warszawa.pl

ul. L. Kondratowicza 20
tel. 22 443 87 27

Ursus

ursus.um.warszawa.pl

pl. Czerwca 1976 r. nr 1
tel. 22 443 60 00

Ursynów

ursynow.um.warszawa.pl

al. Komisji Edukacji Narodowej 61
tel. 22 443 71 00,
22 443 72 00

Wawer

wawer.um.warszawa.pl

ul. Żegańska 1
tel. 22 443 70 00

Wesoła

wesola.um.warszawa.pl

ul. W. Raczkiewicza 33
tel. 22 443 40 00

Wilanów

wilanow.um.warszawa.pl

ul. F. Klimczaka 2
tel. 22 443 50 69

Włochy

wlochy.um.warszawa.pl

al. Krakowska 257
tel. 22 443 44 44

Wola

wola.um.warszawa.pl

al. Solidarności 90
tel. 22 443 58 00

Żoliborz

zoliborz.um.warszawa.pl

ul. J. Słowackiego 6/8
tel. 22 443 90 00

Sesje rad dzielnic i Rady m.st. Warszawy

Sesje rad poszczególnych dzielnic i sesje Rady m.st. Warszawy to spotkania, na których omawiane są sprawy lokalne i ogólnomiejskie oraz podejmowane są najważniejsze decyzje.

Są one otwarte dla mieszkanki i mieszkańców i odbywają się co najmniej raz na kwartał. Jeśli chcesz wziąć udział w takiej sesji, możesz przyjść i posłuchać. Możesz też w wyznaczonym momencie zabrać głos.

Terminy i planowane tematy do omówienia w czasie sesji znajdziesz na stronie swojego urzędu dzielnicy, w zakładce dotyczącej rady dzielnicy, lub w dzielnicowym Wydziale Obsługi Mieszkańców. Sesje Rady m.st. Warszawy oraz sesje niektórych rad dzielnic dostępne są także w formie transmisji internetowych oraz transmisji audio.

Nagrania z minionych sesji i sprawozdania z przebiegu tych spotkań dostępne są na stronie internetowej rady: radawarszawy.um.warszawa.pl oraz na stronach urzędów dzielnic.

Dyżury radnych

Radne i radni mają obowiązek pełnienia dyżurów, w czasie których spotykają się z mieszkankami i mieszkańcami. Jeśli chcesz zainteresować władze dzielnicy jakimś tematem lub problemem, zgłoś się najpierw do radnej lub radnego. Skontaktuj się bezpośrednio i umów na konkretny termin.

Informacje na temat dyżurów oraz kontakty znajdują się na stronach internetowych dzielnic, w dziale Wydział Obsługi Mieszkańców lub na stronie Rady m.st. Warszawy: radawarszawy.um.warszawa.pl.

Informacja publiczna

Każdy ma dostęp do informacji o zasadach i funkcjonowaniu instytucji publicznych.

Kto może poprosić o informację?

Każdy, niezależnie od wieku.

Ile potrzeba osób?
Wystarczy jedna.

Ile czasu trwa wydanie informacji?

14 dni przy skomplikowanych zapytaniach do dwóch miesięcy.

Co to takiego?

Informacja publiczna to komunikaty, które urzędy mają obowiązek publikować w Biuletynie Informacji Publicznej (BIP) oraz w Centralnym Repozytorium Informacji Publicznej (CRIP). Jednak nie wszystkie dane są udostępniane w tych serwisach. Jeśli interesuje cię jakaś konkretna informacja, złóż do urzędu wniosek o jej udostępnienie. Możesz to zrobić ustnie lub pisemnie. Dostęp do informacji jest bezpłatny, z wyjątkiem sytuacji, gdy dodatkowe koszty są uzasadnione. Zostaniesz o nich poinformowany w ciągu 14 dni od złożenia zapytania. We wniosku nie musisz podawać szczegółowych danych o sobie ani argumentować swojej prośby.

Czego mogę się dowiedzieć?

Możesz dowiedzieć się m.in., kto zarządza daną instytucją, jaka jest jej struktura organizacyjna, w jakich godzinach funkcjonuje lub jaki ma budżet. Publicznie podawane są również informacje o przetargach, zatrudnianiu pracowników, realizowanych umowach oraz zarządzeniach podjętych przez instytucję.

Krok po kroku

1

Napisz wniosek o udostępnienie informacji publicznej. Dla ułatwienia możesz skorzystać z formularza wniosku, który znajdziesz na stronie **warszawa19115.pl**.

2

Złóż wniosek osobiście lub wyślij zwykłą pocztą, mejlem, faksem lub za pomocą elektronicznej skrzynki podawczej.

3

Odpowiedź otrzymasz w ciągu 14 dni. W uzasadnionych przypadkach – maksymalnie w ciągu dwóch miesięcy.

Urzędy i instytucje publiczne funkcjonują dla mieszkank i mieszkańców, dlatego każdy ma prawo do informacji na temat ich działania.

Miejskie statystyki, badania i dane

Dostęp do informacji i otwartość danych miejskich pozwolą ci przejrzeć Warszawę na wylot i lepiej ją zrozumieć.

Warszawa w liczbach

To zbiór najważniejszych danych statystycznych, np. liczba osób zamieszkujących Warszawę. Na stronie znajdują się także wyniki badań opinii publicznej na tematy związane z miastem.

um.warszawa.pl/-/warszawa-w-liczbach-1

Cyfrowa Biblioteka

Wszystkie publikacje finansowane lub współfinansowane przez Urząd m.st. Warszawy – możesz pobrać za darmo na stronie:

cyfrowabiblioteka.um.warszawa.pl.

Informacje o terenie

Tereny publiczne to miejsca o różnym charakterze, które są dostępne dla wszystkich.

Mapy

Znajdziesz tu m.in. mapę własności gruntów Warszawy, dzięki której dowiesz się, do kogo należy dany teren lub kto nim zarządza; mapę miejskich nieruchomości na sprzedaż i wynajem; mapę miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego; mapę cen lokali oraz mapę ścieżek rowerowych.

mapa.um.warszawa.pl

architektura.um.warszawa.pl/plany-miejscowe

Ewidencja gruntów i budynków

Jeśli chcesz otrzymać dokumenty dotyczące konkretnej działki w Warszawie, zgłoś się po wypis i wyrys z ewidencji gruntów i budynków.

um.warszawa.pl/?q=sprawy-urzedowe/geodezja-i-kataster/ewidencja-grunt-w-i-budynk-w

Spis treści

1 POZNAJĘ I WIEM

s. 7

- › Kim są mieszkańka i mieszkańiec? s. 8
- › Kto jest kim w mieście? s. 9
- › Miejskie Centrum Kontaktu Warszawa 19115 s. 12
- › Wydział Obsługi Mieszkańców s. 13

2 CHCĘ ZABRAĆ GŁOS

s. 15

- › Budżet obywatelski zgłaszam projekt s. 16
głosuję s. 18
- › Konsultacje społeczne biorę udział s. 20
składam wnioski s. 22
- › Referendum lokalne s. 24
- › Inicjatywa uchwałodawcza s. 26
- › Skargi, wnioski i petycje s. 28

MAM POMYSŁ, DZIAŁAM

s. 31

- › Miejsce Aktywności Lokalnej (MAL) s. 32
- › Spółdzielnia s. 34
- › Inicjatywa lokalna s. 36
- › Wolontariat s. 38

3 MOGĘ DZIAŁAĆ Z INNYMI

s. 41

- › Rady osiedli s. 42
- › Partnerstwa lokalne s. 43
- › Społeczne ciała doradcze s. 44
- › Organizacje pozarządowe (NGO) s. 46

4 SZUKAM INFORMACJI

s. 49

- › Strony internetowe s. 50
- › Wydział Obsługi Mieszkańców (WOM) s. 52
- › Sesje rad dzielnic i Rady m.st. Warszawy s. 53
- › Informacja publiczna s. 54
- › Miejskie statystyki, badania i dane s. 55
- › Informacje o terenie s. 55

Indeks haseł s. 58

Indeks haseł

- B**
Budżet obywatelski
Zgłaszam projekt **s. 16, 17**
Głosuję **s. 18, 19**
- D**
Dzielnice **s. 9**
Sesje rad dzielnic **s. 53**
Urzędy dzielnic **s. 9**
- I**
Informacja publiczna **s. 54**
Inicjatywa lokalna **s. 36, 37**
Inicjatywa
uchwałodawcza **s. 26, 27**
- K**
Konsultacje społeczne **s. 20**
Biorę udział **s. 20, 21**
Składam wniosek **s. 22, 23**
Kto jest kim w mieście?
Osoba płacąca podatki
w Warszawie **s. 8**
Osoba ze stałym lub
czasowym meldunkiem
w Warszawie **s. 8**
Użytkownik, użytkowniczka
miasta **s. 8**
- M**
Mapa Warszawy **s. 10**
Miejsce Aktywności Lokalnej
(MAL) **s. 32, 33**
- Miejskie Centrum Kontaktu
Warszawa 19115 **s. 13**
Miejskie statystyki, badania
i dane **s. 55**
Cyfrowa Biblioteka **s. 55**
Warszawa w liczbach **s. 55**
- O**
Organizacje pozarządowe
(NGO) **s. 46**
Warszawskie NGO **s. 46**
- P**
Partnerstwa lokalne **s. 43**
Petycje **s. 28**
Prezydent m.st. Warszawy **s. 11**
- R**
Rada m.st. Warszawy **s. 10**
Sesje Rady
m.st. Warszawy **s. 53**
Zadania Rady
m.st. Warszawy **s. 10**
Rady osiedli **s. 42**
Referendum lokalne **s. 24, 25**
- S**
Sesje Rady m.st. Warszawy **s. 53**
Sesje rad dzielnic **s. 53**
Dyżury radnych **s. 53**
- Skargi **s. 28**
Społeczne ciała doradcze **s. 44**
Młodzieżowe rady **s. 45**
Rady seniorów **s. 44**
Spółdzielnia **s. 34**
Strony internetowe **s. 50, 51**
Struktura miasta **s. 9**
- T**
Tereny publiczne **s. 55**
Ewidencja gruntów
i budynków **s. 55**
Mapy **s. 55**
- W**
Wnioski **s. 28**
Wolontariat **s. 38, 39**
Wydział Obsługi
Mieszkańców (WOM) **s. 13, 52**
Adresy WOM-ów **s. 52**

Warszawa po mojemu

Broszura przygotowana przez Centrum Komunikacji Społecznej Urzędu m.st. Warszawy, finansowana ze środków Urzędu m.st. Warszawy

Redakcja: Agnieszka Sural

Korekta: Paulina Jeske-Choińska

Opracowanie graficzne: Marianna Wybieralska

ISBN: 978-83-63269-53-1

Wydanie I

Zbrane dane, stan prawny na dzień 15 października 2022 r.

Warszawa 2022

Masz uwagi lub sugestie do „Warszawy po mojemu”, napisz do nas: inicjatywa@um.warszawa.pl lub na adres Centrum Komunikacji Społecznej Urzędu m.st. Warszawy Kruczkowskiego 2, 00-412 Warszawa

Publikacja została opracowana w oparciu o metodę Design Thinking ze wsparciem zespołu DESIGN PROVISION.

**DZIAŁAJ DLA
SWOJEJ OKOLICY!**

**TWOJE POMYSŁY
I OPINIE SĄ WAŻNE.**

**ZOBACZ, JAK
JE REALIZOWAĆ!**

Ten egzemplarz
WARSZAWA PO MOJEMU
dostajesz od

An empty rectangular box with a thin grey border, intended for a signature or name.